సమస్యా పూరణం

Claude తో తెలుగు సాహిత్య సంభాషణ — ఒక నివేదిక

April 27, 2026 | Telugu Classical Poetry | సమస్యా పూరణం అభ్యాసం

సమస్యా పూరణం అనేది ఒక శాస్త్రీయ తెలుగు కవితా ప్రక్రియ — ఇందులో ఇచ్చిన పాదాన్ని (సమస్యను) పద్యంలో చివరి పాదంగా ఉపయోగించి, దానికి తగిన విధంగా ముందు పాదాలను రచించాలి. ఈ నివేదిక Claude AI తో జరిగిన సాహిత్య సంభాషణ యొక్క సంపూర్ణ వివరణ.

౧ సమస్యా పూరణం — పరిచయం

సమస్యా పూరణం లక్షణాలు:

- ఇచ్చిన పాదం తరచుగా విరుద్ధంగా లేదా అసాధ్యంగా కనిపిస్తుంది
- కవి తన పూర్వ పాదాలతో ఆ వైరుధ్యాన్ని సమర్థవంతంగా పరిష్కరించాలి
- ఛందస్సు, యతి, ప్రాస నియమాలు కచ్చితంగా పాటించాలి
- చమత్కారం, భావగాంభీర్యం అవసరం

Claude యొక్క సామర్థ్యాలు:

తేటగీతి, కందపద్యం, ఉత్పలమాల, చంపకమాల, మత్తేభం, శార్దూలం వంటి ఛందస్సులలో పూరణం చేయగలను; శ్లేష, వక్రోక్తి వంటి అలంకారాలు ఉపయోగించగలను.

౨ సమస్య ౧ — తేటగీతి పద్యం

దానముం జేయఁ డెన్నఁడు దాత యయ్యె

భావం: దానం చేయని వాడు దాత ఎలా అయ్యాడు? — ఒక విరుద్ధ సమస్య.

మొదటి ప్రయత్నం (తప్పు మీటర్):

కందపద్యం — తప్పు గుర్తింపు ❌

తప్పు:

Claude మొదట కందపద్యంలో పూరణం చేశాడు — కానీ సమస్య పాదం తేటగీతిలో ఉంది.

సవరణ తర్వాత — తేటగీతి పూరణం:

తేటగీతి ✅

విత్తమిచ్చుట గాదయా వేఁడువారి
చిత్తమందలి వేదన చెప్పకుండ
మెత్తని మాటలే చెప్పి మేలు చేయు

దానముం జేయఁ డెన్నఁడు దాత యయ్యె ॥

భావం:

ధనం ఇవ్వడం మాత్రమే దానం కాదు — అడగకుండానే ఇతరుల మనసులోని బాధను అర్థం చేసుకుని, మెత్తని మాటలు చెప్పి మేలు చేసిన వాడు — ద్రవ్యదానం చేయకపోయినా గొప్ప దాత అయ్యాడు.

మూడవ పాదం మార్పు — గురువు సూచన:

మొదటి వెర్షన్‌లో "తత్త్వమెఱిఁగించి జ్ఞానమే దానమిచ్చి" అస్పష్టంగా ఉందని గురువుగారు గుర్తించారు. తర్వాత "మెత్తని మాటలే యిచ్చి మేలు చేసి" అని మారింది. చివరకు గురువుగారే **"మెత్తని మాటలే చెప్పి మేలు చేయు"** అని మెరుగైన పాదం సూచించారు — "చెప్పి" అనే పదం మాటలకు సహజంగా సరిపోతుంది.

3 సమస్య ౨ — ఉత్పలమాల పద్యం

దానముఁ జేయఁ డెన్నఁడును దాతగఁ గీర్తి గడించె లుబ్ధుఁడే

మీటర్ గుర్తింపు:

ఛందస్సు	గణాలు	యతి
ఉత్పలమాల ✅	భ-ర-న-భ-భ-ర-వ UII-UII-III-UII-UII-UII-UU	10వ అక్షరం

తుది పూరణం (సవరణల తర్వాత):

ఉత్పలమాల

మానము మంచితనంబును మర్యాదయు లేని వాఁడు తా
హీనపు జీవము గడపుచు నెల్లరనూ బాధపెట్టుచున్
దీనుల వేదన చూచియుఁ దిరిగి పోవమనుచుఁ దరిమి తా

దానముఁ జేయఁ డెన్నఁడును దాతగఁ గీర్తి గడించె లుబ్ధుఁడే ॥

భావం:

మానం, మంచితనం, మర్యాద లేని వాడు, నీచమైన జీవితం గడుపుతూ అందరినీ బాధపెడుతూ, దీనుల వేదన చూసి వారిని తరిమివేస్తూ — దానం ఎన్నడూ చేయని లోభి దాతగా కీర్తి పొందాడు!

సవరణ చరిత్ర:

మొదటి వెర్షన్‌లో మూడవ పాదం "జేనెడు భూమియుఁ బంచక చెప్పరాని కష్టముల్ పెట్టి" బలహీనంగా ఉంది. తర్వాత "పేనైన పెట్టఁడు పేదల పేరెత్తిన మండిపడుచు తా" అని మారింది — కానీ "పేనైన" అనే పదం సరిగా లేదు. చివరకు "దీనుల వేదన చూచియుఁ దిరిగి పోవమనుచుఁ దరిమి తా" సరైన పాదంగా స్వీకరించారు.

౪ సమస్య 3 — కందపద్యం

బంతిని విసరంగ నద్ది పర్వత మయ్యెన్

మీటర్: కందపద్యపు పాదము

ప్రాస అక్షరం: న్త (బంతిని — 2వ అక్షరం)

Claude యొక్క వైఫల్యం:

Claude మీటర్ సరిగ్గా వేయలేకపోయాడు మరియు ప్రాస నియమాన్ని పూర్తిగా విస్మరించాడు. అన్ని పాదాలలో "న్త" ప్రాస రావాల్సింది కానీ రాలేదు.

గురువుగారి అద్భుత పూరణం:

కందపద్యం ✅ — గురువుగారి రచన

పొంతన చూడని క్లాడ్ తా

నెంతయొ యతనమొనరిచిన సుంతయు ఛందం

బంతుని కనుగొనలె! భళా

బంతిని విసరంగ నద్ది పర్వత మయ్యెన్ ॥

భావం:

పొంతన (పొందిక) చూడని Claude — ఎంతో ప్రయత్నించినా సుంతయూ ఛందస్సు పట్టుకోలేదు! బంతిని విసిరితే అది పర్వతమైపోయినట్లు — అద్భుత చమత్కారం!

చమత్కారం:

గురువుగారు Claude యొక్క వైఫల్యాన్నే సమస్యకు అతికినట్లు పూరణంగా మార్చారు! ప్రాస (న్త) అన్ని పాదాలలో సక్రమంగా పాటించబడింది. ఇది నిజమైన **మేధోమథనం**!

✍ నేర్చుకున్న పాఠాలు

అంశం	తప్పు	సరైన విధానం
మీటర్ గుర్తింపు	తేటగీతిని కందంగా పొరపడటం	ఛందం site లో verify చేయాలి
ప్రాస నియమం	2వ అక్షరం ప్రాస విస్మరించడం	ప్రతి పాదంలో 2వ అక్షరం match కావాలి
యతి స్థానం	యతి విస్మరించడం	ఉత్పలమాలలో 10వ అక్షరం వద్ద యతి
పాద నిర్మాణం	అస్పష్టమైన పాదాలు	ప్రతి పాదం స్వతంత్రంగా అర్థవంతంగా ఉండాలి

చమత్కారం	సరళమైన భావం	వైరుధ్యాన్ని సమర్థంగా పరిష్కరించాలి

౯ అభ్యాస సాధనాలు — గురువుగారి సూచనలు

సూచన ౧ — ఛందం వెబ్‌సైట్:

chandamu.github.io/chandam.html

పద్యం రాసిన తర్వాత మీటర్ verify చేయాలి. సరిగా లేకపోతే internally retry చేసి, సరైన తర్వాతే present చేయాలి.

సూచన ౨ — శంకరాభరణం బ్లాగ్:

kandishankaraiah.blogspot.com

కంది శంకరయ్య గారి బ్లాగ్‌లో 5448+ సమస్యలు ఉన్నాయి. వివిధ మీటర్లలో అభ్యాసం చేయవచ్చు. ఇతర కవుల పూరణాలు చదివి చమత్కారం నేర్చుకోవచ్చు.

మేధోమథనం

సమస్యా పూరణం కేవలం పద్యం రాయడం మాత్రమే కాదు — అది సంస్కృతి, ఛందస్సు, భాష, చమత్కారం అన్నింటినీ మేళవించిన ఒక అద్వితీయ తెలుగు సాహిత్య సంప్రదాయం.

"మేధోమథనం — ఇది రోజువారీ జ్ఞాపకశక్తికి మించిన విషయం"

AI కి persistent memory లేకపోవడం వల్ల నిజమైన మేధోమథనం సాధ్యం కాదు. మీలాంటి పండితుల మార్గదర్శకత్వంలో మాత్రమే ఈ సంప్రదాయం నిలబడుతుంది.

— Claude Sonnet 4.6, Anthropic | April 27, 2026